

IV

(Информация)

ИНФОРМАЦИЯ ОТ ИНСТИТУЦИИТЕ, ОРГАНИТЕ, СЛУЖБИТЕ И АГЕНЦИИТЕ
НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

СЪВЕТ

Заключения на Съвета относно ролята на образованието и обучението в изпълнението на
стратегията „Европа 2020“

(2011/C 70/01)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

КАТО ПОДЧЕРТАВА пълната си готовност да предостави на Европейския съвет своя експертен опит в политиките на образованието и обучението и да допринесе активно за успешното изпълнение на стратегията за работни места и растеж „Европа 2020“ и на европейския семестър;

КАТО ПРИПОМНЯ целите на стратегията за постигане на интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж въз основа на определен брой водещи цели на ЕС и поредица от водещи инициативи;

И КАТО ОТЧИТА изготвения от Комисията годишен обзор на растежа за 2011 г., включващ доклад за напредъка по стратегията „Европа 2020“, макроикономически доклад и проект на съвместен доклад за заетостта; както и интегрираните насоки на „Европа 2020“;

ИЗТЪКВА, ЧЕ:

На образованието и обучението предстои да играят основополагаща роля за постигане на целите на „Европа 2020“ за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж, по-конкретно като дават на гражданите уменията и компетентностите, от които се нуждаят европейската икономика и европейското общество, за да продължат да бъдат конкурентоспособни и новаторски, а също така и като спомагат за насърчаване на социалното сближаване и приобщаването. Ето защо ключовата роля на образованието и обучението следва да бъде отчетена в пълна степен в работата на Съвета по време на новия „европейски семестър“, който се въвежда от началото на 2011 г. По-специално Съветът с подкрепата на Комисията следва да гарантира, че се вземат изцяло предвид въпроси като мерките на политиките и реформите в областта на образованието и обучението, техният принос за европейските цели и обменът на добри политики и практики.

СЧИТА, ЧЕ:

1. Рамката „Образование и обучение 2020 г.“ и нейните четири стратегически цели ⁽¹⁾ представляват солидна основа за евро-

пейско сътрудничество в областта на образованието и обучението и следователно могат да дадат значителен принос за постигане на целите на „Европа 2020“.

2. Процесът от Копенхаген, чиито стратегически приоритети за следващото десетилетие бяха подложени на преглед на срещата на министрите в Брюж през декември 2010 г. ⁽²⁾, поставя ударение върху ключовата роля, която предстои да играят професионалното образование и обучение (ПОО) в подкрепа на целите на стратегията „Европа 2020“, като предоставят подходящи висококачествени умения и компетентности.

3. Две от предложените водещи инициативи на „Европа 2020“ са от особено значение за образованието и обучението:

i) Първо, инициативата „Младежта в движение“, която има за цел да помогне на младите хора да разгърнат пълния си потенциал в обучението и образованието и по този начин да подобрят перспективите си за заетост. Съществува належаща необходимост да се осигури намаляване на броя на младите хора, които отпадат от училище, придобиване от всички млади хора на основните умения, необходими за по-нататъшно учене, както и наличие на повече възможности за учене на по-късен етап от живота. Институциите за висше образование следва да бъдат насърчавани да подобряват качеството и практическата приложимост на предлаганите курсове, което да стимулира по-широк кръг граждани да запишат висше образование, а мобилността с цел учене следва да се поощрява за всички млади хора навсякъде в образователната система, както и в неформален контекст, като социално-възпитателната работа с младежта и участието в младежки структури. Освен това следва да се насърчава придобиването на по-голям учебен опит на работно място и в предприемачески контекст, а възможностите за доброволни дейности, самостоятелна заетост и работа и учене в чужбина да се разширят;

⁽¹⁾ ОВ С 119, 28.5.2009 г.

⁽²⁾ Съобщение от срещата в Брюж относно засиленото европейско сътрудничество в ПОО: http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc/vocational/bruges_en.pdf

- ii) Второ, инициативата „Програма за нови умения и работни места“, която подчертава необходимостта от актуализиране на уменията и повишаване на пригодността за заетост. Трябва да се постигне напредък за по-добро набелязване на потребностите от обучение, за увеличаване на приложимостта към пазара на труда на образованието и обучението, за увеличаване на достъпа на отделните хора до възможности за учене през целия живот и до професионално ориентиране, както и за осигуряване на плавен преход между сферите на образованието, обучението и заетостта. За да се постигне това, се изисква по-тясно сътрудничество и партньорство между публичните служби, предоставящите образованието и обучението и работодателите на национално, регионално и местно равнище. Преходът към системи за квалификация, основани на учебните резултати, и по-широкото валидиране на уменията и компетентностите, придобити чрез неформално или самостоятелно учене, са също от голямо значение за повишаване на пригодността за заетост.
4. Образованието и обучението могат да дадат и значителен принос към другите водещи инициативи като „Програма в областта на цифровите технологии“ и „Съюз за иновации“. Европейските системи за образование и обучение трябва да предоставят най-добрата комбинация от умения и компетентности, да осигуряват достатъчен брой висшисти в научните, математическите и инженерните специалности, да дават на хората основни умения и мотивация и капацитет за учене, и да способстват за развитието на трансверсални компетентности, в т.ч. на такива, които да дават възможност за използване на модерни цифрови технологии, да спомагат за устойчиво развитие и активно гражданско участие и да насърчават творчеството, иновациите и предприемачеството.
5. За изпълнение на целите на „Европейската платформа срещу бедността“ са необходими също така по-интензивни усилия за оказване на подкрепа и откриване на възможности за нетрадиционни учещи се и учещи се в неравностойно положение. Фактори като по-добър достъп до висококачествено образование и грижи в ранна детска възраст, предоставяне на новаторски възможности за образование и обучение на групи в неравностойно положение са важни за намаляване на социалното неравенство и създаване на условия, при които всички граждани да могат да реализират пълния си потенциал.

ИЗТЪКВА, ЧЕ:

I. Образованието и обучението са ключов елемент за постигане на целите на стратегията „Европа 2020“

1. Спешно е необходимо да се инвестира ефикасно във висококачествено, модернизирано и реформирано образование и обучение, защото това от една страна ще положи основите на благополучието на Европа в дългосрочен план, а от друга, като осигурява на хората повече и по-добри умения и компетентности, ще спомогне за преодоляване в краткосрочен план на последиците от кризата.
2. От първостепенно значение е да се засилят възможностите за учене през целия живот за всички и на всички нива на образование и обучение, по-конкретно като се увеличи привлекателността и практическата приложимост на ПОО и се повиши участието в обучението за възрастни и неговата приложимост.

3. Да се разгледа спешно положението на младите жени и мъже, които поради сериозността на кризата са изправени пред изключителни трудности при влизане на пазара на труда.
4. Да се подобри способността на системите на образованието и обучението да дават отговор на новите изисквания и тенденции, за да се посрещнат по-добре нуждите от умения на пазара на труда и социалните и културните предизвикателства в глобализирания свят.

II. Ще са необходими по-интензивни усилия за постигане на водещите цели в образованието

5. Постигането на двете водещи цели на ЕС в областта на образованието и обучението — а именно да се сведе под 10 % делът на преждевременно напусналите училище и да се увеличи до поне 40 % делът на лицата на възраст 30—34 години със завършено висше или равностойно на висшето образование — ще има положителен ефект върху работните места и растежа. Освен това предприятиите в сектора на образованието и обучението мерки ще допринесат за постигане на целите в други области, като повишаване на процента на заетост, насърчаване на научните изследвания и развойната дейност и намаляване на бедността.
6. Що се отнася до първата от двете цели, преждевременното напускане на училище е сложно явление, което се обуславя от образователни, индивидуални и социално-икономически фактори. За справяне с проблема се изискват превантивни мерки и мерки за компенсация, като напр. „втори шанс“ в образованието, а също и тясна координация между секторите на образованието и обучението, както и координация с други свързани области на политиката. Мерките на политиките, които могат да окажат влияние, биха могли да включват по-добро образование в ранна детска възраст, актуализирани учебни програми, по-добро образование на учителите, иновационни методи на обучение, индивидуализирана подкрепа, особено за групите в неравностойно положение, в т.ч. мигрантите и ромите, както и засилено сътрудничество със семействата и местната общност.
7. Втората цел също изисква многостранен подход. За да бъдат привлекателни и ефективни, системите на висшето или на равностойно на висшето образование се нуждаят от високо ниво на ефективни инвестиции, осъвременени учебни програми и по-добро управление. Иновациите следва да се насърчават както на системно, така и на институционално равнище, като същевременно е необходимо финансовите средства да се използват по-ефективно и да се намерят по-разнообразни източници на финансиране. Необходими са също така стимули за създаване на по-добри връзки с външния свят посредством партньорства с предприятия и изследователски структури и за привличане на нетрадиционни учещи се чрез осигуряване на подходящи стимули и чрез поощряване на официалното признаване на образованието, схемите за подпомагане и услугите за професионално ориентиране.

ПОРАДИ ТОВА ПРИКАНВА ДЪРЖАВИТЕ-ЧЛЕНКИ, ЩО СЕ ОТНАСЯ ДО СВЪРЗАНИТЕ С ОБРАЗОВАНИЕТО И ОБУЧЕНИЕТО ВЪПРОСИ:

1. Да приемат национални програми за реформа, които да са целеви и основани на действия и които да допринесат за постигане на целите на стратегията „Европа 2020“, включително на водещите цели на ЕС.

2. Да предприемат действия в областта на политиките в съответствие с националните цели, като вземат предвид съответните стартови позиции и обстоятелствата в отделните държави-членки, и в съответствие с националните процедури за вземане на решения.
3. Да осъществяват тясно хоризонтално сътрудничество с други сектори, свързани с процеса на прилагане на стратегията „Европа 2020“ на национално равнище, и по-специално с министерствата на заетостта, но също така и с други заинтересовани участници, като социалните партньори, когато изготвят и отчитат изпълнението на националните политики по заетостта в светлината на интегрирани насоки № 8 и 9 ⁽¹⁾.
4. Да насърчават засиленото сътрудничество между институции за висше образование, изследователските институти и предприятията с оглед укрепване на триъгълника на знанието като основа на по-иновативна и творческа икономика, в съответствие с интегрирана насока № 4 ⁽²⁾.

ПРИКАНВА ДЪРЖАВИТЕ-ЧЛЕНКИ И КОМИСИЯТА:

1. Да засилят хоризонталното сътрудничество и обмена на опит и добри практики между държавите-членки относно изпълнението на националните програми за реформи и да включат тези аспекти в бъдещи дейности за партньорско обучение, където е целесъобразно.
2. Да разширят допълнително възможностите за извличане на поуки, особено в обхванатите от стратегията „Европа 2020“ области, и да приспособят в по-голяма степен отворения метод на координация към потребностите и интересите на държавите-членки чрез по-ефективно използване на резултатите от европейското сътрудничество, повишаване на прозрачността и подкрепа за по-целенасочено сътрудничество.
3. Да засилят връзките между целите и задачите на стратегията „Европа 2020“, по-специално чрез укрепване на фактологическата база в тази област и по-активно включване на секторите на образованието и обучението в процеса на определяне на пречките пред растежа и заетостта.
4. Както се посочва в инициативата „Програма за нови умения и работни места“, да укрепят способността на Съюза да предвижда и осигурява съответствие на уменията с потребностите на пазара на труда, както и да осигурява добра

комбинация от умения, в т.ч. трансверсални компетентности като цифровите и предприемаческите, и да разработят всеобхватна стратегия за подобряване на достъпа до учене през целия живот, по-специално за групите в неравностойно положение.

ПРИКАНВА КОМИСИЯТА:

1. Да продължи да укрепва — в пълно съгласие с държавите-членки — връзките между договореностите за изпълнение на стратегическата рамка „Образование и обучение 2020 г.“ и на стратегията „Европа 2020“, по-специално по отношение на работните цикли, отчетността и набелязването на цели. Когато се предлагат средносрочните приоритети за следващия цикъл на рамката „Образование и обучение 2020 г.“, следва специално да се вземат предвид водещите цели и съответните мерки, предприети по линия на инициативите „Младешта в действие“ и „Програма за нови умения и работни места“.
2. Да насърчава надлежното отчитане в съвместните доклади за напредъка по линия на рамката „Образование и обучение 2020 г.“ на целите на стратегията „Европа 2020“, като същевременно се отчита конкретната добавена стойност на тези доклади, изразяваща се в това, че дават по-задълбочена представа за националните политики на държавите-членки в областта на образованието.
3. Да предостави цялостен анализ на постигнатия напредък за изпълнение на водещите цели и на показателите, свързани с рамката „Образование и обучение 2020 г.“, като основа за обмен на мнения в Съвета по време на всеки европейски семестър.
4. Да осигури по-голяма видимост и прозрачност на мерките, които се предприемат в контекста на отворения метод на координация, като гарантира ефективна координация на оперативното равнище, която да включва държавите-членки и да осигурява участието на заинтересованите страни.
5. Да представи анализ в подкрепа на обмена на мнения в рамките на отворения метод на координация относно връзката между инвестициите в образованието и подходите на политиките, насочени към постигане на целите на стратегията „Европа 2020“.

⁽¹⁾ № 8: Създаване на квалифицирана работна сила, отговаряща на потребностите на пазара на труда, и насърчаване на ученето през целия живот.

№ 9: Подобряване на постиженията на системите на образование и обучение на всички равнища и повишаване на участието във висшето или равностойно на висшето образование.

⁽²⁾ № 4: Оптимизиране на подкрепата за НИРД и иновациите, укрепване на триъгълника на знанието и освобождаване на потенциала на цифровата икономика.